

Primjena koncepta fer vrijednosti u financijskom izvještavanju

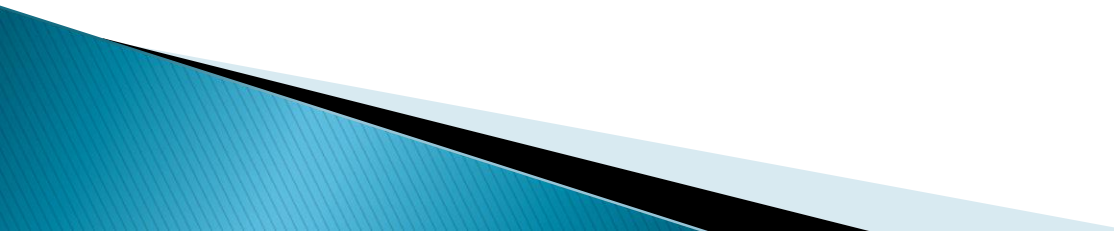
MRS 1 “Prezentiranje financijskih
izvještaja”

MRS 7 “Izvještaj o novčanim tokovima”

Izv. prof. dr. sc. Hrvoje Perčević

Računovodstveni standardi ili standardi financijskog izvještavanja

- ▶ MSFI/MRS – IASB
 - ▶ HSFI _ Odbor za standarde financijskog izvještavanja
 - ▶ US GAAP – FASB
-

MSFI/MRS

MSFI 1 Prva primjena MSFI

MSFI 2 Plaćanja na temelju dionica

MSFI 3 Poslovna spajanja

MSFI 4 Ugovori o osiguranju

MSFI 5 Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja

MSFI 6 Istraživanje i procjena mineralnih resursa

MSFI 7 Financijski instrumenti: Objavljivanje

MSFI 8 Poslovni segmenti

MSFI 10 Konsolidirani financijski izvještaji

MSFI 11 Zajednički poslovi

MSFI 12 Objavljivanje udjela u drugim subjektima

MSFI 13 Mjerenje fer vrijednosti

MRS 1 Prezentiranje financijskih izvještaja

MRS 2 Zalihe

MRS 7 Izvještaj o novčanim tokovima

MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške

MRS 10 Događaji nakon izvještajnog datuma

MRS 11 Ugovori o izgradnji

MRS 12 Porez na dobit

MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema

MRS 17 Najmovi

MRS 18 Prihodi
MRS 19 Primanja zaposlenih
MRS 20 Računovodstvo za državne potpore i objavljivanje državne pomoći
MRS 21 Učinci promjena tečaja stranih valuta
MRS 23 Troškovi posudbe
MRS 24 Objavljivanje povezanih osoba
MRS 26 Računovodstvo i izvještavanje planova mirovinskih primanja
MRS 27 Nekonsolidirani (odvojeni) financijski izvještaji
MRS 28 Ulaganja u pridružene subjekte i zajedničke pothvate
MRS 29 Financijsko izvještavanje u hiperinflacijskim gospodarstvima
MRS 32 Financijski instrumenti: prezentiranje
MRS 33 Zarade po dionici
MRS 34 Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine
MRS 36 Umanjenje imovine
MRS 37 Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredvidiva imovina
MRS 38 Nematerijalna imovina
MRS 39 Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje
MRS 40 Ulaganja u nekretnine
MRS 41 Poljoprivreda

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

HSFI 1 Financijski izvještaji

HSFI 2 Konsolidirani financijski izvještaji

HSFI 3 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške

HSFI 4 Događaji nakon datuma bilance

HSFI 5 Dugotrajna nematerijalna imovina

HSFI 6 Dugotrajna materijalna imovina

HSFI 7 Ulaganja u nekretnine

HSFI 8 Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja

HSFI 9 Financijska imovina

HSFI 10 Zalihe

HSFI 11 Potraživanja

HSFI 12 Kapital

HSFI 13 Obveze

HSFI 14 Vremenska razgraničenja

HSFI 15 Prihodi

HSFI 16 Rashodi

HSFI 17 Poljoprivreda

Mjerenje imovine i obveza

- ▶ Početno mjerenje
 - Načelo troška
- ▶ Naknadno mjerenje
 - Fer vrijednost
 - Trošak

Koncept fer vrijednosti

- ▶ Temeljni koncept suvremenog sustava financijskog izvještavanja
- ▶ Utvrđivanje objektivne fer vrijednosti
- ▶ Manipulacije s fer vrijednosti
- ▶ Harmonizacija financijskog izvještavanja (US GAAP – MSFI/MRS)
- ▶ Okvir za određivanje fer vrijednosti
 - SFAS 157 “Mjerenja fer vrijednosti” (FASB)
 - MSFI/MRS (IASB)

Definiranje fer vrijednosti

- Fer vrijednost je “cijena koja bi bila ostvarena prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prijenos neke obveze u urednoj transakciji među tržišnim sudionicima na datum mjerenja”
- Imovina ili obveza
 - Obilježja stavke imovine ili obveze
 - Stanje i lokacija imovine
 - Ograničenja prilikom prodaje ili korištenja
 - Transakcija prodaje ili prijenosa
 - Odvija se na glavnom ili najpovoljnijem tržištu
 - Tržište na kojem subjekt uobičajeno sklapa transakciju prodaje ili prijenosa
 - Tržišni sudionici

Pristupi u određivanju fer vrijednosti

▶ Tržišni pristup

- Primarni pristup mjerenja fer vrijednosti
- Raspoložive informacije na aktivnom ili neaktivnom tržištu

▶ Dobitni pristup

- Procjena parametara za određivanje fer vrijednosti
- Procjena buduće dobiti ili novčanih tokova imovine ili obveze i diskontne stope
- Sadašnja vrijednost buduće dobiti ili novčanih tokova – fer vrijednost

Pristupi u određivanju fer vrijednosti

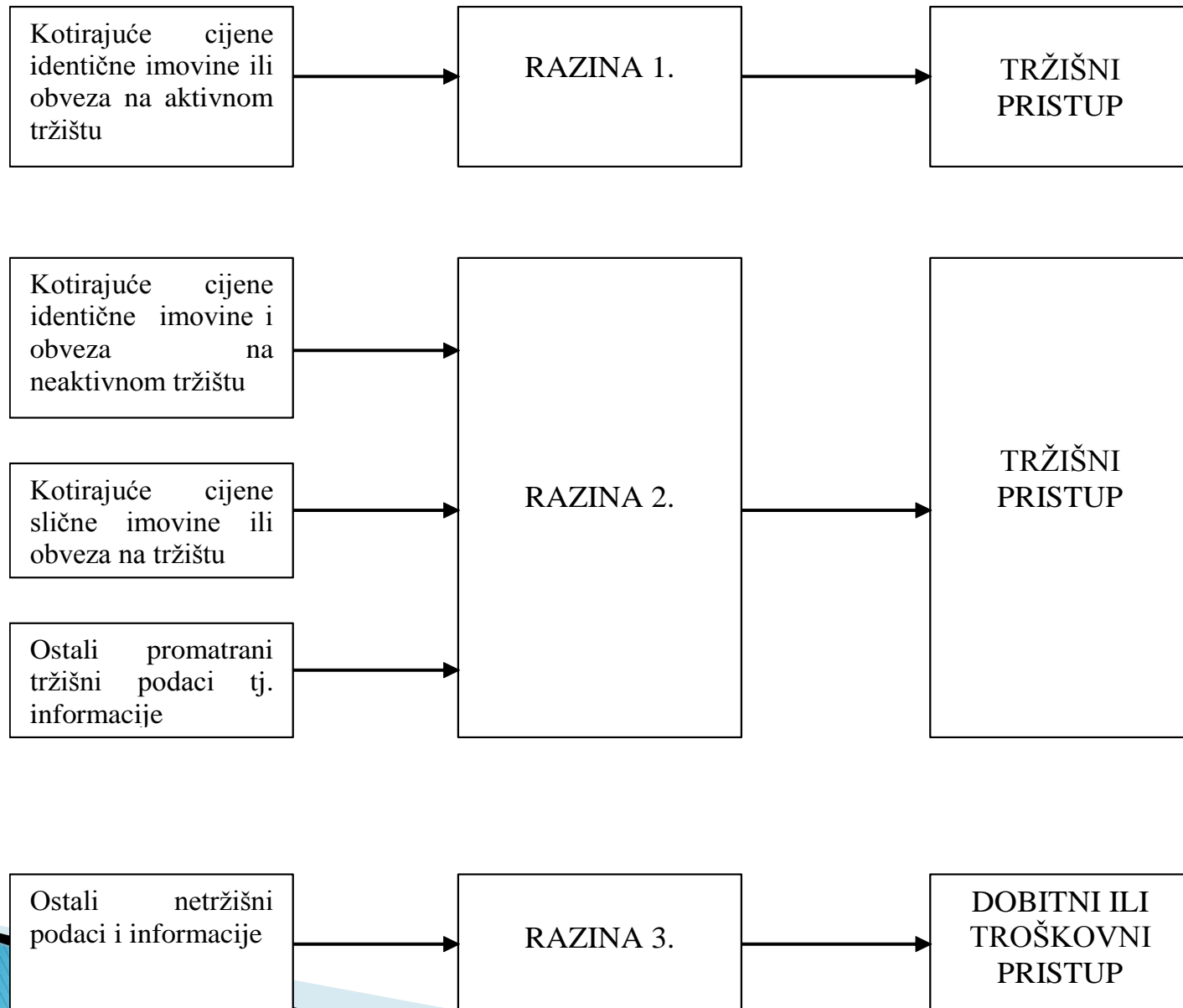
▶ Troškovni pristup

- Procjena troškova nabave ili izgradnje zamjenske imovine sličnih karakteristika

**INPUTI ZA MJERENJE
FER VRIJEDNOSTI**

**RAZINE
FER VRIJEDNOSTI**

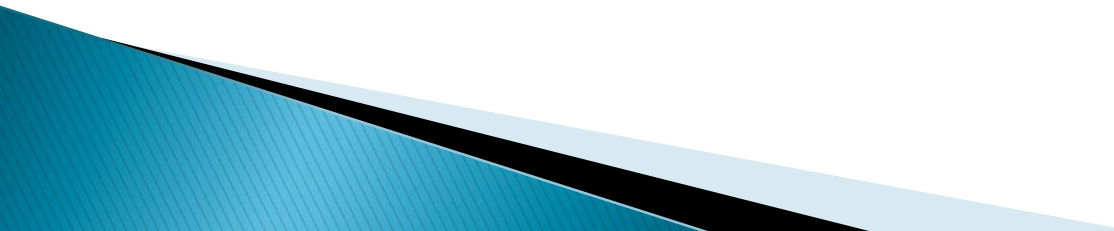
**PRISTUPI MJERENJA
FER VRIJEDNOSTI**

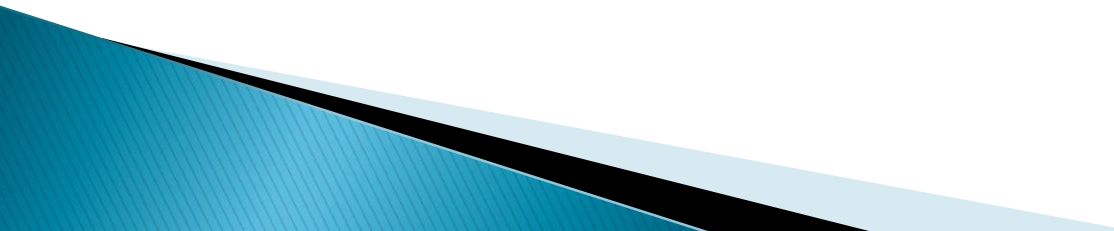
Aktivno tržište

- ▶ Tržište na kojemu se transakcije odvijaju po tržišnim uvjetima
- ▶ Uvjeti postojanja aktivnog tržišta:
 - Stvari kojima se trguje na tržištu su homogene
 - U svako se vrijeme mogu pronaći spremni kupci i prodavači
 - Cijene su dostupne javnosti
- ▶ Kotirajuće cijene na aktivnom tržištu – najobjektivnija fer vrijednost

Mjerenje fer vrijednosti na neaktivnom tržištu

- ▶ Mjerenje fer vrijednosti imovine ili obveze na temelju svih raspoloživih tržišnih informacija uz primjenu tehnika vrednovanja
 - ▶ Polazni parametar – cijena zadnje transakcije na neaktivnom tržištu
 - ▶ Korekcija zadnje cijene na fer vrijednost kroz model vrednovanja
 - ▶ Potvrđivanje predstavlja li transakcijska cijena fer vrijednost
-

Mjerenje fer vrijednosti na neaktivnom tržištu

- ▶ Kotirajuće cijene identične imovine ili obveze na neaktivnom tržištu
 - ▶ Kotirajuće cijene slične imovine ili obveze na aktivnom ili neaktivnom tržištu
 - ▶ Ostali tržišni parametri
 - ▶ Procjena netržišnih parametara
-

Imovina koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti

- ▶ Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak
- ▶ Financijska imovina raspoloživa za prodaju
- ▶ Dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina
 - Model revalorizacije
- ▶ Ulaganja u nekretnine
 - Model revalorizacije

Učinci mjerenja fer vrijednosti na uspjeh i financijsku situaciju društva

- ▶ Promjena fer vrijednosti dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine
 - Povećanje fer vrijednosti – revalorizacijska rezerva
 - Smanjenje fer vrijednosti – rashodi
- ▶ Promjena fer vrijednosti ulaganja u nekretnine
 - Povećanje fer vrijednosti – prihod
 - Smanjenje fer vrijednosti – rashod

Učinci mjerenja fer vrijednosti na uspjeh i financijsku situaciju društva

- ▶ Promjena fer vrijednosti financijske imovine
 - Financijska imovina po fer kroz RDG
 - Povećanje fer vrijednosti – prihod
 - Smanjenje fer vrijednosti – rashod
 - Financijska imovina raspoloživa za prodaju
 - Povećanje fer vrijednosti – povećanje revalorizacijske rezerve
 - Smanjenje fer vrijednosti – smanjenje revalorizacijske rezerve
 - Umanjenje vrijednosti – rashod
 - Financijske obveze po fer kroz RDG
 - Promjene fer vrijednosti – prihod ili rashod

**MRS 1 – Prezentiranje
financijskih izvještaja
MRS 7 – Izvještaj o
novčanim tokovima**

Kompletni set financijskih izvještaja

1. Izvještaj o financijskom položaju na kraju razdoblja
2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za razdoblje
3. Izvještaj o promjenama kapitala za razdoblje
4. Izvještaj o novčanim tokovima
5. Bilješke, uključujući sažetak značajnih računovodstvenih politika i ostala objašnjenja
6. Izvještaj o financijskom položaju na početku najranijeg usporedivog razdoblja u slučaju:
 - Retrospektivne primjene računovodstvene politike
 - Retrospektivne procjene pozicija u financijskim izvještajima
 - Reklasifikacije elemenata u financijskim izvještajima

Usporedivi podaci

- ▣ Usporedni financijski izvještaji tekućeg i prethodnog razdoblja
 - ▣ Dva izvještaja o financijskom položaju
 - ▣ Po dva svaka ostala izvještaja
 - ▣ Odnosne bilješke
- ▣ Retroaktivna promjena računovodstvene politike, retroaktivno prepravljanje stavaka ili reklasifikacija stavaka u financijskim izvještaji
 - Tri izvještaja o financijskom položaju
 - ▣ Na kraju tekućeg razdoblja
 - ▣ Na kraju prethodnog razdoblja
 - ▣ Na početku najranijeg usporedivog razdoblja
 - Po dva od ostalih izvještaja
 - Odnosne bilješke

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

- ▶ Načini sastavljanja izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti:
 - Kao jedan izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti
 - Dva izvještaja:
 - Izvještaj o dobiti – prezentira komponente dobiti ili gubitka
 - Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti – započinje s dobiti ili gubitkom i prikazuje ostale komponente sveobuhvatne dobiti

Pojam sveobuhvatne dobiti

- ▶ Odnosi se na promjene kapitala tijekom razdoblja koje su proizašle iz transakcija i drugih događaja (osim transakcija s vlasnicima)
- ▶ Sveobuhvatna dobit
 - Dobit ili gubitak – rezultat aktivnosti menadžmenta – raspodjeljiva dobit
 - Ostala sveobuhvatna dobit – rezultat ekonomskih uvjeta poslovanja – neraspodjeljivi dio
- ▶ SFAS 130

Struktura sveobuhvatne dobiti

- ▣ Dobit ili gubitak
- ▣ Ostali dijelovi sveobuhvatne dobiti:
 - Promjene revalorizacijskih rezervi temeljem svođenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine na fer vrijednost (MRS 16 i MRS 38)
 - Dobici i gubici iz prevođenja financijskih izvještaja koji se odnose na inozemno poslovanje (MRS 21)
 - Dobici i gubici od naknadnog mjerenja financijske imovine raspoložive za prodaju (MRS 39)
 - Učinkoviti dio dobitaka i gubitaka od instrumenta zaštite u zaštiti novčanog toka
 - Aktuarski dobici ili gubici povezani s planovima definiranih primanja prema MRS 19

Informacije u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti

- ▶ Prihodi
- ▶ Financijski troškovi (rashodi)
- ▶ Udjel u dobitima i gubicima pridruženih društava i zajedničkih pothvata primjenom metode udjela
- ▶ Porezni rashod
- ▶ Jedan iznos koji obuhvaća zbroj:
 - Dobiti ili gubitka poslije poreza za prekinuto poslovanje i
 - Dobit ili gubitak poslije poreza priznat mjerenjem fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje ili otuđivanja imovine ili grupe odnosno grupa za otuđivanje koje čine prekinuto poslovanje; i
- ▶ Dobit ili gubitak.

Informacije u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti

- ▶ Svaka komponenta ostale sveobuhvatne dobiti klasificirana po vrsti
- ▶ Dio ostale sveobuhvatne dobiti pridruženih društava i zajedničkih pothvata obračunat po metodi udjela
- ▶ Ukupna sveobuhvatna dobit
- ▶ Dobit ili gubitak razdoblja pripisan:
 - Manjinskom interesu
 - Vlasnicima matice
- ▶ Ukupna sveobuhvatna dobit razdoblja pripisana:

Manjinskom interesu

Vlasnicima matice

Usklađivanja zbog reklasifikacije

- ▶ Reklasifikacija komponente sveobuhvatne dobiti
 - Reklasifikacije dijela sveobuhvatne dobiti u izvještaj o dobiti (npr. reklasifikacija nerealizirane dobiti financijske imovine raspoložive za prodaju prilikom realizacije)
 - Izbjegavanje dvostrukog uključivanja

Primjer

Poslovni subjekt X d.d. tijekom 200x. ostvario je sljedeće prihode i troškove:

- prihodi od prodaje gotovih proizvoda 100 000
- prihodi od kamata 3 000

troškovi po prirodnim vrstama tijekom razdoblja bili su slijedeći:

- utrošak sirovina 5 000
- trošak dir. plaća 10 000
- troškovi amortizacije 1 000
- ostali materijalni troškovi 2 000
- ostali troškovi poslovanja 20 000 (troškovi uprave 14 000 + trošk. prodaje 6 000)
- financijski rashodi 2 000

Početne zalihe proizvodnje i gotovih proizvoda bile su 12 000 a konačne zalihe

16 000 kn.

Revalorizacijske rezerve s osnove svođenja dugotrajne materijalne imovine iznose 6 000 kn, a financijske imovine raspoložive za prodaju 2 000 kn.

Potrebno je sastaviti izvještaj o dobiti (a) po metodi razvrstavanja troškova po prirodnim vrstama (zakonska metoda) i (b) po funkcionalnoj metodi i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobit

Izvještaj o dobiti

– metoda prirodnih vrsta rashoda

Prihod od prodaje proizvoda	100.000	
UKUPNI POSLOVNI PRIHODI		100.000
Povećanje zaliha proizvodnje i got. proizvoda		(4.000)
Početne zalihe	12.000	
Konačne zalihe	(16.000)	
Troškovi po prirodnim vrstama		38.000
Trošak sirovina		5.000
Trošak direktnih plaća		10.000
Troškovi amortizacije		1.000
Ostali materijalni troškovi		2.000
Ostali troškovi poslovanja		20.000
UKUPNI POSLOVNI RASHODI		(34.000)

Izvještaj o dobiti

– metoda prirodnih vrsta rashoda

Prihod od kamata	3.000	
FINANCIJSKI PRIHODI		3.000
Rashodi od kamata	(2.000)	
FINANCIJSKI RASHODI		(2.000)
UKUPNI PRIHODI		103.000
UKUPNI RASHODI		(36.000)
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		67.000
POREZ NA DOBIT		(13.400)
DOBIT POSLIJE OPOREZIVANJA		53.600

Ostala sveobuhvatna dobit

DOBIT	53.600
Promjene revalorizacijskih rezervi temeljem svođenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine na fer vrijednost (MRS 16 i MRS 38)	6.000
Dobici i gubici iz prevođenja financijskih izvještaja koji se odnose na inozemno poslovanje (MRS 21)	–
Dobici i gubici od naknadnog mjerenja financijske imovine raspoložive za prodaju (MRS 39)	2.000
Učinkoviti dio dobitaka i gubitaka od instrumenta zaštite u zaštiti novčanog toka	–
Aktuarski dobici ili gubici povezani s planovima definiranih primanja prema MRS 19	–
UKUPNO OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT	8.000
POREZ NA OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT	(1.600)
OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT	6.400
UKUPNA SVEOBUH VATNA DOBIT	60.000

Izvještaj o dobiti

– funkcionalna metoda

Prihodi od prodaje		100.000
Troškovi prodanih proizvoda		(14.000)
Početne zalihe proizvodnje i got. proizvoda	12.000	
+ Troškovi proizvodnje u razdoblju	18.000	
Trošak sirovina	5.000	
Trošak direktnih plaća	10.000	
Troškovi amortizacije	1.000	
Ostali materijalni troškovi	2.000	
- Konačne zalihe proizvodnje i got. proizvoda	(16.000)	
BRUTO MARŽA		86.000

Izvještaj o dobiti

– funkcionalna metoda

Troškovi prodaje	6.000
Troškovi uprave	14.000
UKUPNI TROŠKOVI RAZDOBLJA	(20.000)
Financijski prihodi	3.000
Financijski rashodi	(2.000)
UKUPNI PRIHODI	103.000
UKUPNI RASHODI	(36.000)
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	67.000
POREZ NA DOBIT	(13.400)
DOBIT NAKON OPOREZIVANJA	53.600

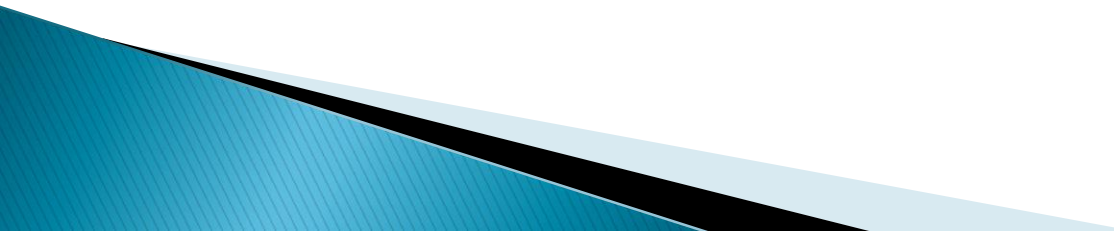
Ostala sveobuhvatna dobit

DOBIT	53.600
Promjene revalorizacijskih rezervi temeljem svođenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine na fer vrijednost (MRS 16 i MRS 38)	6.000
Dobici i gubici iz prevođenja financijskih izvještaja koji se odnose na inozemno poslovanje (MRS 21)	–
Dobici i gubici od naknadnog mjerenja financijske imovine raspoložive za prodaju (MRS 39)	2.000
Učinkoviti dio dobitaka i gubitaka od instrumenta zaštite u zaštiti novčanog toka	–
Aktuarski dobici ili gubici povezani s planovima definiranih primanja prema MRS 19	–
UKUPNO OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT	8.000
POREZ NA OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT	(1.600)
OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT	6.400
UKUPNA SVEOBUH VATNA DOBIT	60.000

Izvještaj o promjenama kapitala

- ▣ Elementi izvještaja:
 - Ukupna sveobuhvatna dobit (odvojeno iskazivanje iznosa raspodijeljenih vlasnicima matice i manjinskim dioničarima (udjelničarima))
 - Učinci retrospektivne primjene računovodstvene politike ili prepravljanja iznosa priznatih u skladu s MRS 8
 - Iznos transakcijama s vlasnicima; odvojeno prikazivanje uplate uloga vlasnika i raspodjele vlasnicima
 - Usklada knjigovodstvenog iznosa svake komponente kapitala na početku i na kraju razdoblja, uz odvojeno prikazivanje svake promjene
- ▣ Objavljivanje iznosa raspodijeljenih dividendi tijekom razdoblja i dividende po dionici

Izvještaj o novčanim tokovima

- ▶ Temelji se na novcu i novčanim ekvivalentima
 - ▶ Prikazuje tokove novca i novčanih ekvivalenata
 - ▶ Sposobnost subjekta za ostvarivanje pozitivnog novčanog toka
 - ▶ Okvir – MRS 7
-

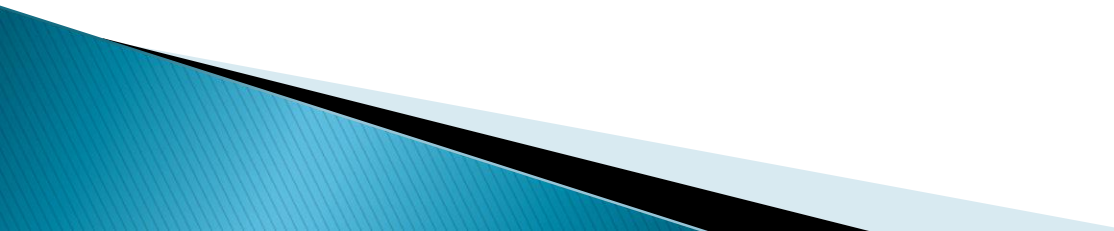
Definicija novca i novčanih ekvivalenata prema MRS 7

- ▶ **Novac** – novac u blagani i depoziti po viđenju
- ▶ **Novčani ekvivalenti** – kratkotrajna, visoko likvidna ulaganja koja se mogu brzo konvertirati u poznate iznose novca i podložna su beznačajnom riziku promjena vrijednosti
- ▶ **Novčani tokovi** – priljevi i odljevi novca i novčanih ekvivalenata

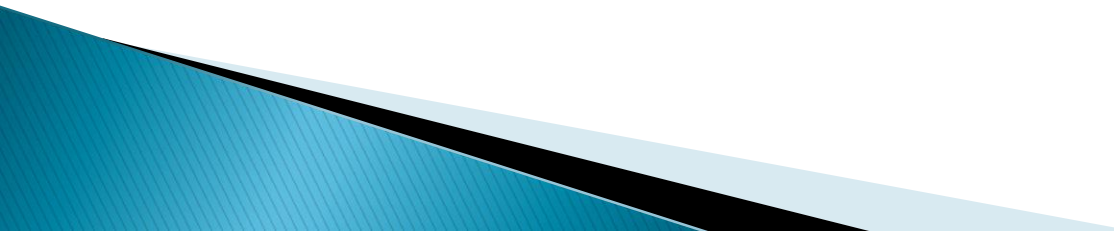
Svrha izvještaja o novčanom toku

- ▶ procjena sposobnosti poduzeća da ostvari budući čisti novčani tok;
- ▶ da omogući ocjenu sposobnosti poduzeća da ispuni svoje obveze vjerovnicima, isplati dividende te da se ocjene potrebe poduzeća za vanjskim financiranjem;
- ▶ da se omogući ocjena uzroka zbog kojih se razlikuje neto dobit od čistog novčanog toka te da omogući povezivanje novčanih primitaka i novčanih izdataka;
- ▶ da se omogući procjena učinaka novčanog toka te raznih nenovčanih investicijskih i financijskih aktivnosti tijekom razdoblja na financijski položaj poduzeća

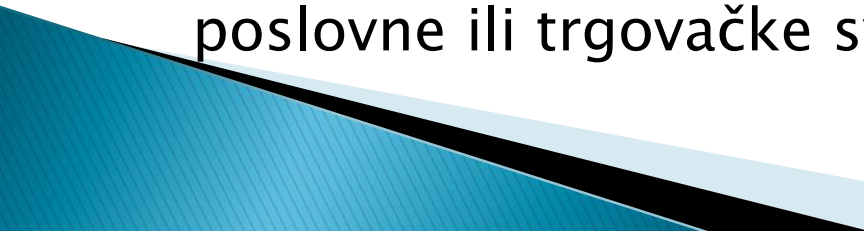
Sadržaj izvještaja o novčanom toku

- ▶ Prikaz novčanih primitaka, izdataka i novčanog toka od:
 1. Poslovnih aktivnosti
 2. Investicijskih aktivnosti
 3. Financijskih aktivnosti
-

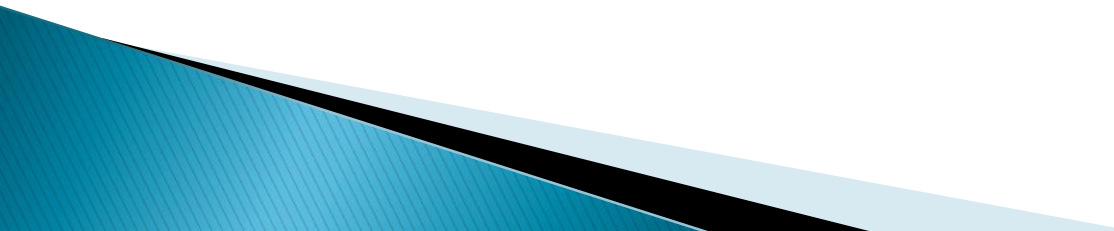
Poslovne aktivnosti

- ▶ Aktivnosti primarno usmjerene na proizvodnju i prodaju proizvoda i robe te pružanje usluga
 - ▶ Glavne aktivnosti koje stvaraju prihod subjekta i druge aktivnosti, osim investicijskih i financijskih aktivnosti
 - ▶ Kratkotrajna imovina – kratkoročne obveze
-

Novčani tok od poslovnih aktivnosti (MRS 7, točka 14.)

- a) novčani primici od prodaje roba i pružanja usluga;
 - b) novčani primici od tantjema, naknada, provizija i drugi primici;
 - c) novčane isplate dobavljačima za isporučenu robu i pružene usluge;
 - d) novčane isplate zaposlenicima i za račun zaposlenih;
 - e) novčani primici i novčane isplate osiguravajućeg društva za premije i odštetne zahtjeve, anuitete i druge police osiguranja;
 - f) novčane isplate ili povrati poreza na dobit, osim ako se ne mogu posebno identificirati kao financijske i investicijske aktivnosti, i
 - g) novčani primici i isplate prema ugovorima koji služe za poslovne ili trgovačke svrhe
-

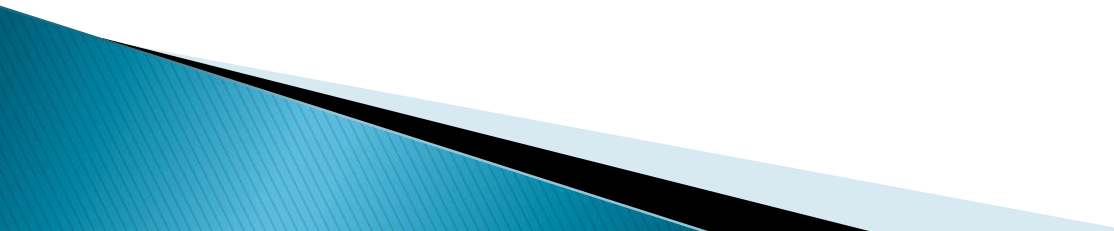
Investicijske aktivnosti

- ▶ Stjecanje i otuđivanje dugotrajne imovine i drugih ulaganja, koja nisu novčani ekvivalenti
 - ▶ Ulaganje i prodaja dugotrajne imovine (vlasnički i dužničku vrijednosni papiri, odobreni krediti, nematerijalna i materijalna imovina)
 - ▶ Dugotrajna imovina
-

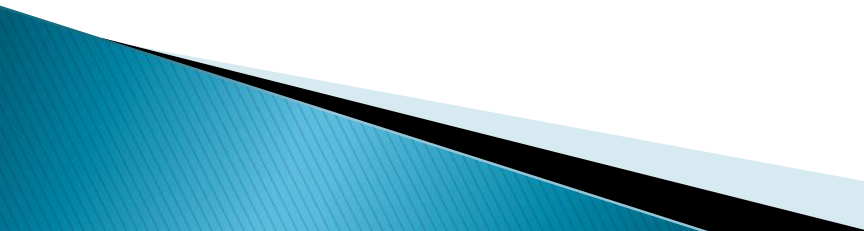
Novčani tok od investicijskih aktivnosti (MRS 7, točka 16)

- a) novčane isplate za nabavku nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i druge dugotrajne imovine
- b) novčani primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i druge dugotrajne imovine;
- c) novčane isplate za stjecanje vlasničkih i dužničkih instrumenata drugih subjekata i udjela u zajedničke pothvate
- d) novčani primici od prodaje vlasničkih ili dužničkih instrumenata drugih subjekata i udjela u zajedničkim pothvatima;
- e) novčani predujmovi i zajmovi dani drugim strankama;
- f) novčani primici od otplate predujmova i zajmova koji su dani trećim strankama;
- g) novčane isplate za buduće ugovore, terminske ugovore, ugovore s opcijom i kompenzacijske ugovore; i
- h) novčani primici od budućih ugovora, terminskih ugovora, ugovora s opcijom i kompenzacijskih ugovora

Financijske aktivnosti

- ▶ Aktivnosti koje imaju za posljedicu promjenu veličine i sastava glavnice i dugova subjekta
 - ▶ Emisija i otkup vlastitih dionica
 - ▶ Isplata dividendi
 - ▶ Zaduživanje subjekta (kredit, emisija obveznica) i povrat dugova subjekta
 - ▶ Kapital i dugoročne obveze
-

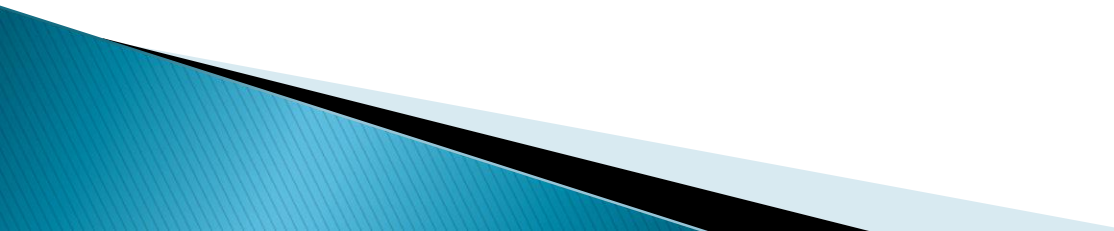
Novčani tok od financijskih aktivnosti (MRS 7, točka 17.)

- a) novčani primici od izdavanja dionica ili drugih instrumenata glavnice;
 - b) novčane isplate vlasnicima za stjecanje ili otkup dionica subjekta;
 - c) novčani primici od izdavanja zadužnica, zajmova, pozajmica, obveznica, hipoteka i druge kratkoročne ili dugoročne posudbe;
 - d) novčane otplate posuđenih iznosa; i
 - e) novčane otplate najmoprimca za smanjenje nepodmirene obveze koja se odnosi na financijski najam
-

Kamate i dividende

- ▶ MRS 7 nije precizno definirao novčane primitke i izdatke za kamate i dividende
- ▶ Novčani tokovi od kamata i dividendi moraju se odvojeno objaviti
- ▶ Mogu se klasificirati u poslovne, investicijske ili financijske aktivnosti – dosljedna klasifikacija
- ▶ US GAAP konkretno definira novčane tokove od kamata i dividendi:
 - Primici i izdaci od kamata → poslovna aktivnost
 - Primici od dividendi → poslovna aktivnost
 - Isplata dividendi → financijska aktivnost

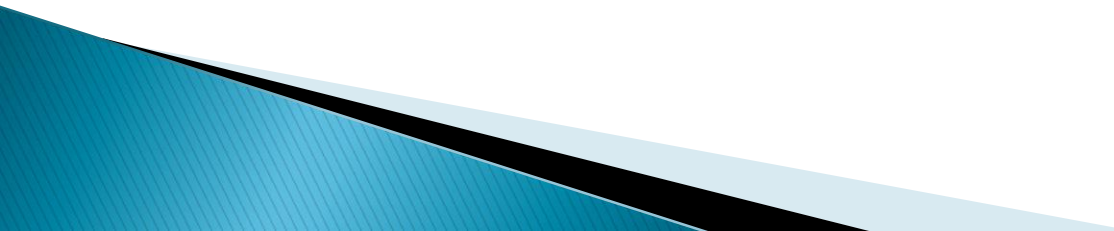
Kamate i dividende prema Pravilniku o strukturi i sadržaju FI

- ▶ Primljene kamate i dividende – INVESTICIJSKA AKTIVNOST
 - ▶ Izdaci za kamate – POSLOVNA AKTIVNOST
 - ▶ Izdaci za dividende – FINANCIJSKA AKTIVNOST
-

Metode sastavljanja izvještaja o novčanom toku

1. Direktna metoda
 2. Indirektna metoda
- ▶ MRS 7 stimulira primjenu direktne metode

Direktna metoda

- ▶ Objavljuje glavne skupine bruto novčanih primitaka i bruto novčanih izdataka
 - ▶ Pruža informacije korisne za procjenu budućih novčanih tokova
 - ▶ Iskazuje glavne vrste novčanih primitaka i izdataka od poslovnih aktivnosti i novčani tok
-

PODUZEĆE "ABC" dd
IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU (direktna metoda)
01. 01. do 31.12. 200x.

A. POSLOVNE AKTIVNOSTI:		
novčani primici od naplate potraživanja od kupaca	500	
novčani primici od naplate u gotovini	100	
novčani izdaci za plaćanje obveza dobavljačima za sirovine i razne usluge	(200)	
novčani izdaci za isplate plaća zaposlenima	<u>(100)</u>	
novac ostvaren iz poslovanja	300	
novčani izdaci za kamate	(50)	
novčani izdaci za poreze (na dobit, na dohodak i PDV)	<u>(100)</u>	
novac prije izvanrednih stavki		150
novčani primici od naknade šteta od osiguranja za poplavu i potres		<u>20</u>
NOVČANI TOK OD POSLOVNE AKTIVNOSTI	170	
B. INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI		
novčani izdaci za stjecanje dionica	(30)	
novčani izdaci za kupnju opreme i građevinskih objekata	(120)	
novčani primici od prodaje opreme i građevinskih objekata		200
novčani primici od prodaje dionica i obveznica	70	
novčani primici za dividende	50	
novčani primici od kamata za plasmane	<u>20</u>	
NOVČANI TOK OD INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI	190	
C. FINANCIJSKE AKTIVNOSTI		
novčani primici od emisije dionica	400	
novčani primici od emisije obveznica	200	
novčani primici od primljenih kredita	150	
novčani izdaci za otplatu glavnice kredita i obveznica	(250)	
novčani izdaci za otplatu obveza za financijski lizing	(50)	
novčani izdaci za otkup trezorskih dionica	(20)	
novčani izdaci za isplate dividendi	<u>(10)</u>	
NOVČANI TOK OD FINANCIJSKE AKTIVNOSTI	420	
CISTI NOVČANI TOK (A + B+ C)	<u>780</u>	
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU RAZDOBLJA	100	
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU RAZDOBLJA		880
POVEĆANJE (SMANJENJE) NOVČANOG I NOVČANIH EKVIVALENATA	780	

Indirektna metoda

- ▶ Neto dobit se svodi na novčani tok od poslovnih aktivnosti korigiranjem za učinke:
 1. Prihoda i rashoda koji ne rezultiraju novčanim tokovima
 - amortizacije dugotrajne imovine, vrijednosna usklađenja, nerealizirane tečajne razlike...
 2. Prihoda i rashoda koji se odnose na investicijske i financijske aktivnosti
 - prihoda i rashoda od prodaje dugotrajne imovine, prihoda i rashoda od udjela u povezanim društvima
 3. Promjene radnog kapitala
 - povećanje ili smanjenje zaliha, potraživanja i obveza;

Indirektna metoda

Neto dobit (gubitak)

- + Amortizacija materijalne imovine
- + Amortizacija nematerijalne imovine
- + Amortizacija diskonta na emitirane obveznice
- Amortizacija premije na emitirane obveznice
- + Rashodi od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
- Prihodi od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
- + Smanjenje potraživanja od kupaca iz poslovnih aktivnosti
- Povećanje potraživanja od kupaca iz poslovnih aktivnosti (uključujući potraživanja za kamate i dividende)
- + Smanjenje zaliha
- Povećanje zaliha
- + Povećanje obveza dobavljačima kao i drugih obveza kao što su odgođena plaćanja, obveze za plaće i nadnice, obveze za carine i poreze, obveze za kamate (isključujući obveze za dividende koje su uključene u financijske aktivnosti)
- Smanjenje obveza dobavljačima sirovina, materijala i roba i unaprijed plaćenih troškova (aktivnih vremenskih razgraničenja) npr. unaprijed plaćeno osiguranje, najamnina, reklama i sl.
- + Smanjenje ulaganja u pridružena društva (rashodi po metodi udjela)
- Povećanje ulaganja u pridružena društva (prihodi po metodi udjela)
- = Novčani tok od poslovnih aktivnosti

NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI

	NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI
1.	Dobit prije oporezivanja
2.	Usklađenja:
a	Amortizacija
b	Dobici i gubici od prodaje i vrijednosna usklađenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
c	Dobici i gubici od prodaje, nerealizirani dobiti i gubici i vrijednosna usklađenja financijske imovine
d	Prihodi od kamata i dividendi
e	Rashodi od kamata
f	Rezerviranja
g	Tečajne razlike (nerealizirane)
h	Ostala usklađenja za nenovčane transakcije i nerealizirane dobitke i gubitke
I	Povećanje ili smanjenje novčanih tokova prije promjena u radnom kapitalu
3.	Promjene u radnom kapitalu
a	Povećanje ili smanjenje kratkoročnih obveza
b	Povećanje ili smanjenje kratkotrajnih potraživanja
c	Povećanje ili smanjenje zaliha
d	Ostala povećanja ili smanjenja radnog kapitala
II	Novac iz poslovanja
4.	Novčani izdaci za kamate
5.	Plaćeni porez na dobit
A	NETO NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI

Slobodni novčani tokovi

▶ Slobodni novčani tok 1

- Novčani tok od poslovnih aktivnosti kojim se održava postojeći kapacitet (poslovna sposobnost)
- Dodatne investicije, servisiranje duga i isplata dividendi
- $SNT\ 1 = NTPA - Ki$

▶ Slobodni novčani tok 2

- Novčani tok od poslovnih aktivnosti kojim se povećava poslovna sposobnost
- Servisiranje duga i isplate dividendi
- $SNT\ 2 = NTPA + NTIA$

Primjer

Bruto bilanca 01. 01. 200x. do 31. 12. 200x.

Br. kta	Naziv konta - (pozicija)	POČETNO STANJE		PROMET U TOKU GODINE		UKUPNI PROMET		SALDO
		Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje
021	Oprema	17.000	-	2.000	-	19.000	-	19.000
029	Ispravak vrijednosti	-	11.500	-	500	-	12.000	-
044	Ulaganje u vrijednosne papire	14.000	-	-	1.000	14.500	1.000	13.000
100	Žiroračun	11.500	-	11.500	-	23.000	-	23.000
120	Potraživanja od kupaca	13.000	-	69.000	64.500	82.500	17.500	17.500
220	Dobavljači u zemlji	-	12.000	53.000	55.000	53.000	67.000	-
261	Obveze za porez iz dobiti	-	-	-	2.625	-	2.625	-
660	Roba u skladištu	19.000	-	44.000	47.000	63.000	47.000	16.000
701	Troškovi razdoblja	-	-	11.500	11.500	11.500	11.500	-
710	Nabavna vrijednost prodane robe	-	-	47.000	47.000	47.000	47.000	-
761	Prihodi od prodaje robe	-	-	69.000	69.000	69.000	69.000	-
790	Razlika prihoda i rashoda	-	-	10.500	10.500	10.500	10.500	-
910	Dionički kapital - nom.	-	17.000	-	2.000	-	19.000	-
930	Zadržani dobiti	-	19.000	-	-	-	19.000	-
936	Neto dobit	-	-	-	7.875	-	7.875	-
940	Obveza za dugoročno kreditiranje	-	15.000	1.000	-	1.000	15.000	-
Ukupno		74.500	74.500	318.500	318.500	393.000	393.000	76.500

Primjer – indirektna metoda

Neto dobit	7.875
+ Obveze za porez na dobit	2.625
Dobit prije poreza	10.500
+ Amortizacija	500
– Povećanje potraživanja	(4.500)
+ Povećanje kratkor. obveza	2.000
+ Smanjenje zaliha robe	3.000
= <u>Novčani tok iz poslovnih aktivnosti</u>	<u>11.500</u>

Primici od prodaje VP	1.000
Izdaci za opremu	(2.000)
<u>Novčani tok iz investicijskih aktivnosti</u>	<u>(1.000)</u>
Primici od emisije dionica	2.000
Izdaci za dugoročni kredit	(1.000)
<u>Novčani tok iz financijskih aktivnosti</u>	<u>1.000</u>
<u>Čisti novčani tok</u>	<u>11.500</u>
<u>Novac na početku razdoblja</u>	<u>11.500</u>
<u>Novac na kraju razdoblja</u>	<u>23.000</u>

Slobodni novčani tokovi

- ▶ $SNT\ 1 = NTPA - Ki (\sim Am)$
- ▶ $SNT\ 1 = 11.500 - 500$
- ▶ $SNT\ 1 = 11.000$

- ▶ $SNT\ 2 = NTPA + NTIA$
- ▶ $SNT\ 2 = 11.500 - 1.000$
- ▶ $SNT\ 2 = 10.500$

Primjer – direktna metoda

Sastavljanje Izvještaja o novčanom toku

"X" d.d. Izvještaj o novčanom toku od 01. 01. 1999. do 31. 12. 1999. (direktna metoda)

A. POSLOVNE AKTIVNOSTI

1.	Novčani primici od naplate potraživanja	64.500	
2.	Novčani izdaci za plaćene obveze dobavljačima	(53.000)	
	Novčani tok od poslovnih aktivnosti		11.500

B. INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI

1.	Novčani primici od prodaje dugotrajnih ulaganja	1.000	
2.	Novčani izdaci za nabavku opreme	(2.000)	
	Novčani tok od investicijskih aktivnosti		(1.000)

C. FINACIJSKE AKTIVNOSTI

1.	Novčani primici od emisije dionica	2.000	
2.	Novčani izdaci za otplatu dijela glavnice	(1.000)	
	Novčani tok od finacijskih aktivnosti		1.000

ČISTI NOVČANI TOK (A + B + C) 11.500

NOVAC NA POČETKU RAZDOBLJA 11.500

NOVAC NA KRAJU RAZDOBLJA 23.000

POVEĆANJE (SMANJENJE) NOVČANOG FONDŠKOPRA 11.500

Primjer 2.

- ▶ Trgovačko društvo Z dd na kraju 200x. ostvarilo je dobit prije poreza u iznosu od 470000 kn. Na temelju podataka iz bilance, izvještaja o dobiti i bruto bilance utvrđeni su sljedeći podaci:
- ▶ uloženo je u dionice 65000 kn, uloženo je u obveznice 24000 kn, povećane su obveze dobavljačima za troškove energije za 12000 k, povećana su potraživanja od kupaca za prodane proizvode 32000 kn, smanjene su zalihe gotovih proizvoda 25000 kn, plasirano je u obliku kredita 45000 kn, plaćene su obveze dobavljačima za nabavljenu opremu 24000 kn, naplaćeno je potraživanje za prodani poslovni prostor 90000 kn, primljen je od banke dugoročni kredit u iznosu 220000 kn, otplaćena je glavnica kratkoročnog kredita 70000 kn, isplaćene su dividende u iznosu 125000 kn, amortizacija dugotrajne materijalne imovine iznosi 45000 kn.
- ▶ Sastavite izvještaj o novčanom toku.

Primjer 2. – indirektna metoda

Dobit prije poreza	470.000
+ Amortizacija	45.000
– Povećanje potraživanja	(32.000)
+ Smanjenje zaliha	25.000
+ Povećanje obveza	12.000
NOVČ. TOK OD POSL. AKT.	520.000

Prodani posl. prostor	90.000
– Ulaganja u dionice	(65.000)
– Ulaganja u obveznice	(24.000)
– Odobreni kredit	(45.000)
– Nabavljena oprema	(24.000)
NOVČ. TOK OD INV. AKT.	(68.000)

Primjer 2. – indirektna metoda

Primljeni dugor. kredit	220.000
– Otplata kratk. kredita	(70.000)
– Isplata dividendi	(125.000)
NOVČANI TOK OD FINAN. AKT.	25.000
ČISTI NOVČANI TOK	477.000

Primjer 3

Za 200x.- poslovni subjekt Y d.d. iskazao je dobit prije poreza od 95 000 kn. Troškovi amortizacije promatranog razdoblja su 22 000 kn, povećanje zaliha 25 000 kn, smanjenje obveza dobavljačima 13 000 kn, uloženo je u dionice drugih poduzeća 14 000 kn, emitirane su dionice te je uplaćeno na žiro račun 120 000 kn, vraćeno je s osnove primljenih kredita 5 000 kn od čega su kamate 1 000 kn, isplaćene su dividende 3 000 kn, odobren je kredit drugom poduzeću 26 000 kn, dužnik je vratio s osnove kredita 4 000 kn od čega su kamate 1 000 kn. Potrebno je sastaviti izvještaj o novčanom toku.

Dobit prije poreza	95.000
+ Amortizacija	22.000
- Povećanje zaliha	(25.000)
- Smanjenje obveza	(13.000)
- Izdaci za kamate	(1.000)
<u>Novčani tok iz poslovnih aktivnosti</u>	<u>78.000</u>

Primici od povrata kredita	3.000
Primici od kamata	1.000
Izdaci za dionice	(14.000)
Izdaci za dani kredit	(26.000)
<u>Novčani tok iz investicijskih aktivnosti</u>	<u>(36.000)</u>

Primici od emisije dionica	120.000
Otplata kredita	(4.000)
Isplata dividendi	(3.000)
<u>Novčani tok iz financijskih aktivnosti</u>	<u>113.000</u>
<u>Čisti novčani tok</u>	<u>155.000</u>

$$\underline{\text{SNT 1} = 78.000 - 22.000 = 56.000}$$

$$\underline{\text{SNT 2} = 78.000 - 36.000 = 42.000}$$

PRIMJER 4.

U 20x1. godini poslovni subjekt XY ostvario je dobit prije poreza u iznosu od 120.000 kn. Na temelju podataka iz bruto bilance utvrđeno je sljedeće:

obračunata je amortizacija dugotrajne materijalne imovine u iznosu od 12.000 kn

vrijednosno usklađenje zaliha sirovina i materijala iznosi 10.000 kn

dobici od prodaje dugotrajne materijalne imovine su 30.000 kn

primici od prodaje dugotrajne materijalne imovine su 20.000 kn

prihodi po osnovi svođenja financijske imovine na fer vrijednost su 10.000

prihodi od kamata su 8.000 kn

primici po osnovi kamata su 5.000 kn

prihodi od udjela u dobiti pridruženog društva su 4.000 kn

prihodi od dividendi su 2.000

izdaci za dividende su 3.000 kn

potraživanja su smanjena za 30.000 kn

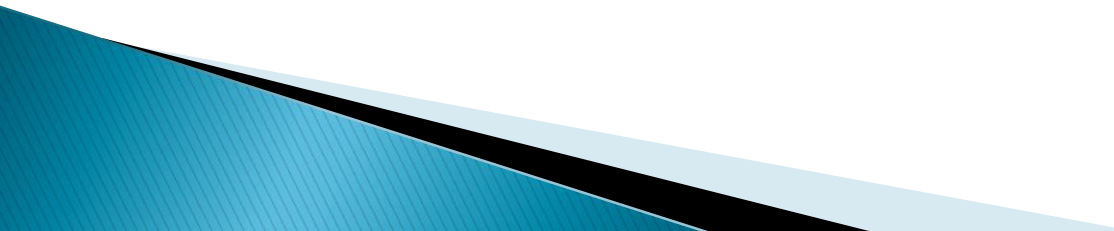
povećane su kratkoročne obveze za 20.000 kn

zalihe su povećane za 7.000 kn.

Potrebno je sastaviti izvještaj o novčanom toku. Početno stanje novca iznosi 25.000 kn.

Dobit prije poreza	120.000
+ Amortizacija dugotrajne materijalne imovine	12.000
+ Vrijednosno usklađenje zaliha sirovina i materijala	10.000
- Dobici od prodaje dugotrajne materijalne imovine	(30.000)
- Prihodi od svođenja financijske imovine na fer vrijednost	(10.000)
- Prihodi od kamata	(8.000)
- Prihodi od udjela u dobiti pridruženog društva	(4.000)
- Prihodi od dividendi	(2.000)
+ Smanjenje potraživanja	30.000
+ Povećanje kratkoročnih obveza	20.000
- Povećanje zaliha	(7.000)
NOVČANI TOK IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	131.000
Primici od prodaje dugotrajne materijalne imovine	20.000
Primici od kamata	5.000
NOVČANI TOK IZ INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI	25.000
Izdaci za dividende	(3.000)
NOVČANI TOK IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	(3.000)
ČISTI NOVČANI TOK	153.000
NOVAC NA POČETKU RAZDOBLJA	25.000
NOVAC NA KRAJU RAZDOBLJA	178.000

Bilješke

- ▶ Objava računovodstvenih politika
 - ▶ Objava informacija koje nisu objavljene u ostalim izvještajima
 - ▶ Detaljna razrada pojedinih stavki iz ostalih izvještaja
 - ▶ Dodatne informacije
-

Dodatne informacije u bilješkama

- ▶ Ukupan iznos naknade revizoru, za druge usluge provjere, porezno savjetovanje i druge usluge savjetovanja
- ▶ Ukupan iznos izdataka za istraživanje i razvoj koji su osnova za dodjelu državne potpore
- ▶ Rashodi od kamata koji nisu porezno priznati
- ▶ Povećanje temeljnog kapitala reinvestiranjem dobiti
- ▶ Povećanje temeljnog kapitala u predstečajnoj nagodbi
- ▶ Promjene rezervi u predstečajnoj nagodbi
- ▶ Potraživanja, obveze, prihodi i rashodi iz transakcija s povezanim osobama po osnovi zajmova, ulaganja u vrijednosne papire, isporuke roba i usluga

Primjer bilješki

- ▶ RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE TRGOVAČKOG DRUŠTVA “ABC” d.d. za 200x.
- ▶ **Bilješka A: Značajne računovodstvene politike**
- ▶ Bilješka B : Izvještaj (informacije) o promjeni računovodstvenih politika
- ▶ Bilješka C: Nepredviđeni događaji
- ▶ Bilješka D: Zalihe
- ▶ Bilješka E: Dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina
- ▶ Bilješka F: Ulaganja u pridružene kompanije
- ▶ Bilješka G: Struktura dioničke glavnice
- ▶ Bilješka H: Struktura dugoročnih obveza
- ▶ Bilješka I: Informacije po segmentu
- ▶ Bilješka J: Povezane stranke
- ▶ Bilješka K: Financijski pokazatelji
- ▶ Bilješka L: Stjecanje i prodaja podružnica
- ▶ Bilješka M: Ostale potrebne informacije za objavljivanje uz financijske izvještaje